

SARAJEVO

GLAZBENI ŽIVOT U SARAJEVU ZADNJIH
MJESECI

1. Koncerti u obje bogoslovije

Zadnjih godina u sarajevskim bogoslovijama (nadbiskupskoj i franjevačkoj) organiziraju se koncerti klasične glazbe na završetku svake akademske godine. Sadašnji profesor liturgijske glazbe, p. Slavko Topić, naslijedio je tu praksu u nadbiskupskoj bogosloviji od Dr. Franje Komarice, sadašnjega banjalučkog biskupa. Ovim koncertima dali smo pedagoško, kulturno-umjetničko i, u najzadnje vrijeme, ekumensko obilježje. U pedagoškom pogledu koncerti su zamišljeni da budu poticaj za glazbeni rad tijekom školske godine. Darovitim studentima dadu se glazbena djela koji oni mogu savladati za nastup na koncertu. Nadalje, pedagoški se ide za tim da svi studenti uz koncerte upoznaju glazbenike i glazbena djela, razne instrumente, umjetnike. Godišnji koncert u bogosloviji trebao bi se zamišljati kao praktična demonstracija sveukupnoga glazbenog rada tijekom školske godine. Na koncertu nastupaju studenti i s malim glazbenim djelima, već prema sposobnosti studenta i radi samoga nastupa pred publikom. Obvezno nastupa bogoslovski muški zbor ili mješoviti zbor. — Umjetnički i kulturno koncerti pružaju mogućnost da bogoslovi dožive visoku glazbenu kulturu po točkama koje izvode priznati glazbeni umjetnici (pjevači ili svirači).

S ekumenske strane koncerti su u Sarajevu vrlo pogodni za razvijanje i njegovanje interkonfesionalnih tradicija. Prošle godine u obje bogoslovije na koncertu je nastupio Zbor Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu sa hilahijama i kasidama. Program pravoslavne braće i Židova u Sarajevu nije se mogao ostvariti zbog kratkoće vremena. Ove godine dogovore ćemo obavljati ranije radi usklađivanja termina.

Od renomiranih umjetnika zadnjih godina su na našim koncertima nastupali: gosp. Milan Jurač, bas sarajevske opere, Valerija Gerstenhofer, sopranistica RTV Sarajevo, Tonka Ivić, nekadašnja sopranistica sarajevske opere. Od studenata sa sarajevske Akademije nastupali su: Marijana Planinšek, Franjo Martinčević, Robert Šenk (violončelo), Josip Zubac i M. Romić, te T. Ekmečić (klasična gitara) i dr.

2. KONCERTI U SARAJEVSKOJ KATEDRALI

Nažalost, neću moći dati kvalifikaciju brojnih koncerata koji su održani u sarajevskoj katedrali zadnjih mjeseci, jer zbog prevelike zauzetosti nisam osobno mogao biti nazočan na spomenutim koncertima. Ovdje ću ih samo zabilježiti s ponekom ocjenom iz tiska ili vlastitoga poznavanja njihova toka.

- KOMORNI ORKESTAR SARAJEVSKE FILHARMONIJE izveo je u sarajevskoj katedrali svoj koncert — 2. ožujka 1990. Kratki osvrt na taj koncert donijelo je sarajevsko "Oslobođenje" od 2. ožujka 1990. Nastupio je uvaženi violinist, Sreten Krstić. Izvodila se Bachova glazba.
- SARAJEVSKI BAROKNI TRIO (Bećir Drnda-flauta, Dževad Šabanagić-violina i Ljiljana Pečanac-čembalo) nastupio je 10. veljače 1990. Izvodili su djela Hassea, Krebsa, Kuantza, Loeilleta, Haydna. O tome u "Oslobođenju" od 11. i 12. veljače 1990.

- ANSAMBL RTV Sarajevo priredio je i izveo u sarajevskoj katedrali Rossinijev oratorij *Stabat Mater* i Schubertovu *Osmu simfoniju* — u jednom cjelovečernjem programu. O tome u "Oslobođenju" od 27. studenoga 1989. (dirigent Miroslav Homen, solisti: Ivica Šarić, bas, Zrinko Sočo, tenor, Radmila Smiljanić, sopran, Jelena Vlahović, alt).
- BORIS DOLINER, orguljski koncert, 22. lipnja 1990, Bachova djela ("Oslobođenje", 22. 6. 1990; također od 26. 6. 1990).
- KOMORNI ORKESTAR SARAJEVSKE FILHARMONIJE. O njegovom koncertu u katedrali u "Oslobođenju" od 26. 12. 1989.
- UKUD "SLOBODAN PRINCIP-SELJO" Sarajevo izveo je svoj koncert duhovne glazbe u katedrali, 21. 9. 1990. (dirigent Miroslav Homen, bas — Ivica Šarić, gosti — vokalni ženski oktet "Collegium artisticum" s dirigentom Sanjom Drljačom). O tome u "Oslobođenju" od 21. i 22. lipnja 1990.
- KULTURNO-PROSVJETNA ZAJEDNICA BiH — UMJETNIČKA ZAJEDNICA "COLLEGIUM ARTISTICUM" Sarajevo organizirali su koncert muškoga zbora "Žuravlji-Ždralovi" iz Varšave, 20. 8. 1990.
- KONCERT SIMFONIJSKOG ORKESTRA RTSA, 30. 5. 1990. Dirigent Julio Marić, solist Mario Penzar iz Zagreba (orgulje). O tome u "Oslobođenju" od 1. 6. 1990. kao i 30. 5. 1990.
- KOMORNI ORKESTAR SARAJEVSKE FILHARMONIJE, 30. 3. 1990. — sa djelima B. Brittena, G. Tartiniya, J. Goloba i L. Mozarta; dirigent Anton Kolar iz Beograda i, kao solist, Stanko Arnold iz Ljubljane.
- HOR BEOGRADSKIH MADRIGALISTA ("Oslobođenje" od 22. 3. 1990. i "Svjetlo riječi", travanj, 1990).
- BEOGRADSKI MADRIGALISTI u sklopu "Sarajevske zime", 21. 3. 1990. izveli su Vivaldijev *Gloria*.
- MUZIČKE VEČERI RTSA održale su ove godine dosada nezamisliv božićni koncert (17. 12. 1990.) u sarajevskoj katedrali (dirigent Julio Marić). Sudjelovali su: Mirela Toić-sopran (Riječka), Valerija Gerstenhofer-sopran (Sarajevo), Jelena Vlahović-sopran (Beograd), Mario Penzar-orgulje (Zagreb), Anđela Mađarova-harfa (Sarajevo), Ljiljana Pečanac-čembalo (Sarajevo), Oldžih Tyč-violina (Sarajevo), Sandi Kobenc-violina (Dubrovnik), Svetoslav Kostov-violončelo (Sarajevo). Izveden je Corellijev *Concerto grosso* (Concerto di Natale), Franckov *Panis angelicus*, Gounodova *Ave Maria*, Schubertova *Ave Maria*, od Lisinskoga *Cum invocarem* i Vivaldijev *Gloria*. U ovom božićnom koncertu svakako treba istaknuti Marićevu interpretaciju i vlastito orkestriranje pojedinih djela. Za "bis" publici koja je neumorno pljeskala darovali su poznatu božićnu *Stille Nacht*, opet s Marićevim tihim orkestarskim nijansama.
- KOMORNI ORKESTAR SARAJEVSKE FILHARMONIJE 27. 11. 1990. Dirigent Abid Kusturica, solist na violini: Jovan Kolundžija iz Beograda. Izveden je *Concerto in Es-Dumbar-ton Oaks* od I. Stravinskoga i Vivaldijeva *Godišnja doba*.
- FS — priredio je SVEČANI KONCERT prigodom ustoličenja novog vrhbosanskog nadbiskupa, mons. Vinka Puljića, 18. 1. 1991. Izvedena su djela C. Stamitza (Koncert za flautu i orkestar), A. L. Webera (Pie Jesu), C. Gounoda (Ave Maria), T. Albinonia (Adagio), A. Stradelle (Pietà, Signore), W. A. Mozarta (Salzburška simfonija).

U svemu, sarajevska katedrala postala je, nakon svoje obnove u prigodi njezine 100. obljetnice, sada možda najatraktivniji koncertni prostor u Sarajevu — za djela duhovnog sadržaja. Do sada je izvedeno barem 15 koncerata raznih vrsta.

3. KONCERTI U CRKVI SV. ANTE NA BISTRIKU I U FRANJEVAČKOJ SAMOSTANSKOJ CRKVI NA BUT-MIRU u Sarajevu

U ovim dvjema crkvama nastupio je Zbor pravoslavne prvostolne crkve Svetoga Save u Beogradu. Mladi zbor uglavnom studenata (dirigent M. Dragan) izvodio je niz poznatijih komada iz istočne liturgije.

Na orguljama na Bistriku koncert je održao Mo. Anđelko Klobučar. Bio je predviđen koncert duhovne glazbe za orgulje i nastup sopranistice Ljiljane Molnar-Talajić. Zbog naglog virusnog oboljenja grla, njezin je nastup morao izostati, uz obećanje nastupa za mjesec-dva. Koncert je priređen u sklopu proslave 700. obljetnice dolaska franjevacu u Bosnu. Koncertnu večer ispunio je Mo. Klobučar orguljskim djelima Frescobaldija, Bacha, Duboisa, Albinonia, Francka i svojom skladbom na kraju.

ST.

NOVE ORGULJE U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU GUČA GORA

Franjevački samostan *Guča Gora* kraj Travnika, velika crkva i poznato hodočasničko mjesto štovatelja svetog Franje, obogaćeno je odnedavna novopostavljenim orguljama. Stare orgulje i sva dokumentacija uništena je za vrijeme II. svjetskog rata. Za požrtvovni i hvalevrijedni pothvat zaslužan je gvardijan samostana fra Franjo *Križanec*, a u radu su ga podržali i ostali oci franjevci iz gučogorskog samostana. Novopostavljene orgulje prevezene su iz franjevačke crkve u Neuffenu (Njemačka), gdje su ranije bile u crkvenoj uporabi, te su služile niz desetljeća prije postavljanja novih i većih. Preuzete njemačke orgulje zahtijevale su temeljite zahvate popravka, obnove i rekonstrukcije. Posao na postavi i preradbi orgulja obavio je graditelj orgulja iz Zagreba Filip *Antolić* Soban uz asistenciju kćerke Ružice *Antolić*. U orguljskim registrima majstor Antolić je pronašao pojedine elemente iz 1843. godine. (Na registru *Rohrflöte 8'* zapisana je spomenuta godina). Zadnja prerada orgulja u Njemačkoj bila je izvršena tridesetih godina ovog stoljeća. Prije prerade majstora Antolića orgulje su imale pneumatsku trakturu, sastojale su se od dva manuala u opsegu od 11 registara. Sadašnje orgulje prerađene su na elektromagnetski sustav funkcioniranja svirke, a sviraonik je s kora prebačen u crkvenu lađu, te se nalazi na lijevoj bočnoj strani od glavnog oltara.

Sadašnja dispozicija orgulja:

H. W. (I. manual) *Principal 8'*, *Gemshorn 8'*, *Rohrflöte 4'*, *Mixtur 1 1/3'*.

Sch. W. (II. manual): *Gedäckt 8'*, *Salicional 8'*, *Principal 4'*, *Flachflöte 2'*, *Quinte 1 1/3'*, *Zimbel 1'*.

Pedal: *Subbas 16'*, *Octavbas 8'*.

Spojevi: *Super-koppel II — I*, *Subkoppel II — I*, *Manual koppel II — I*, *Pedal-koppel I*, *Pedal-koppel II*.

Gotove kombinacije: *Piano* (obuhvaća: *Subbas 16'*, *Pedalkoppel I i II*, *Gemshorn 8'*, *Manualkoppel II-I* i *Salicional 8'*).

Mf (obuhvaća sve registre fiksirane kombinacije *Piano*, plus slijedeće: *Rohrflöte 4'*, *Gedäckt 8'*, *Principal 4'*.)

Forte = *Tutti* (obuhvaća sve orguljske registre i spojeve.)

Raspon manuala: C-g³

Raspon pedala: C-d¹

Orgulje nemaju slobodnih kombinacija, niti posjeduju uobičajene pedaljete (*crescendo* papučica ili valjak, te žaluzije za *Oberwerk*). Po boji i karakterističnosti registri odražavaju suvremenu, tzv. pseudoromantičku koncepciju gradnje, baroknih obilježja pojedinih

registara nema u novoj koncepciji orgulja. Opisane orgulje prvenstveno su namijenjene liturgijskoj svrsi, međutim, uz vrlo promišljen međusobni odabir registara i vješto ručno registriranje, na orguljama se može izvoditi i primjeren koncertni program. Nakon slavljenja svete mise, obreda "Preminuća sv. Franje" i blagoslova orgulja 3. X. 1990. izveli su gosti iz Zagreba: Hrvojka *Mihanović-Salopek*, orguljašica Bazilike Srca Isusova u Zagrebu i tenor Vinko *Maroević* prigodni koncert. U koncertnom programu izvedena su djela: Fr. *Couperina*, F. *Mendelssohna*, J. G. *Walthera*, C. *Francka*, H. *Sattneřa*, K. *Kolba*, I. *Zajca*, Fr. *Duboisa*, Fr. *Schuberta* i G. *Bizeta*.

Puni zvuk orguljskog plena impozantno dolazi do izražaja u vrlo akustičnom prostoru kamene samostanske crkve, što je slijedećeg dana, na blagdan sv. Franje Asiškog, posebice oduševilo brojno mnoštvo od više tisuća hodočasnika koji su pohodili Guču Goru. Cjelokupan pothvat dopremanja i postavljanja ovih orgulja vrijedan je i uzoran čin u podizanju crkvenog muziciranja, kao i uveličavanju crkvenih obreda sa ciljem drevne izreke: "Ad maiorem Dei gloriam!".

Hrvojka MIHANOVIĆ-SALOPEK

BANJA LUKA

SUSRET ŽUPNIH ZBOROVA BANJALUČKE BISKUPIJE

U subotu 24. studenog 1990. u banjalučkoj katedrali održan je susret župnih zborova sjevernog dijela biskupije. Organiziralo ga je povjereništvo za liturgiju i glazbu u suradnji s biskupom Dr. Franjom Komarica koji se u ime Biskupske konferencije skrbi za liturgijsku glazbu u našoj Crkvi. Bijaše to prvi susret ove vrste u ovoj biskupiji upriličen i kao svečana proslava blagdana Krista Kralja i sv. Cecilije. Prigodnim plakatom i dopisom iz Ordinarijata obaviješteno je i na susret pozvano dvadesetak obližnjih župa. Odazvao se lijep broj i sudjelovao s kompletnim zborom ili skupinom pjevača koji predvode pjevanje u župama.

Susret je počeo u 11 sati sv. Misom koju je predvodio biskup banjalučki Dr. Franjo Komarica uz koncelebraciju četvorice obližnjih župnika. Za vrijeme Mise pjevali su vrlo složno i oduševljeno svi nazočni pjevači — njih preko 300, i ostali puk koji je ispunio katedralu, pod skladnim vodstvom s. Damjane. Pjevani dijelovi Mise bili su slijedeći:

Ulaz: *Ti, Kriste, Kralj si vjekova* (PGPN 180);

Gospodine: *Pučka misa* (I. Peran);

Slava: *Staroslavenska misa* (A. Vidaković), pjevao katedralni zbor;

Pripj. ps.: *Gospodin kraljuje* (222) psalmista i puk;

Prikazanje: *Isuse Kralju* (180);

Svet i Jaganjče: *Pučka misa*;

Pričest: *Uzmite, jedite, Ko košuta što žudi* (F. Schubert);

Kraj: *Zdravo Djevo*.

Zanosnoj i raspevanoj atmosferi ovog slavlja uvelike je pridonio preuzv. Komarica svojim oduševljenjem, gromoglasnim pjevanjem i vrlo lijepom prikladnom propovijedi. Bila je to zaista svečana liturgija. Nakon misnog slavlja slijedio je koncert u kojem su nastupili zborovi nekoliko župa ovim redom: